Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate maĭ primescŭ în Viena
Rudolf Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrik Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat: la Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séŭ 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 184. Brașovŭ, Mercurĭ 21 Augustŭ (2 Septemvre). 1891.

Brașovŭ, 20 Augustŭ v.

Suntŭ vre-o două sĕptĕmânĭ, de când amŭ făcutŭ cunoscutŭ cetitorilorŭ noștri cuprinsulŭ unui ucaz revoltătorŭ, ce l'a adresatŭ ministrulŭ de instrucțiune Csaky, încă în véra anului trecutŭ, episcopului Sabo dela Gherla.

Acestŭ ucaz n'a fostŭ cunoscutŭ publicului nostru până în ḑilele trecute. Cu atâtŭ mai multŭ a trebuitŭ sĕ ne surprindă tăcerea Consistoriului din Gherla, care și după descoperirile nóstre nu se pronunță, nu ne spune, cum stă lucrulŭ în adevĕrŭ și ce mĕsurĭ crede de lipsă a-le lua pentru de a se apĕra în contra cutezătórei și nedreptei pretensiunĭ a ministrului, ca clericii din seminariulŭ românŭ unitŭ din Gherla sĕ-șĭ însușéscă limba maghiară în vorbire și scriere.

E lucru fórte tristŭ a-o spune, dér nu mai putemŭ sĕ retăcemŭ, că de multŭ timpŭ încóce pare că autoritățile nóstre bisericescĭ și școlare nicĭ că se mai gândescŭ de-a se lupta cum se cade, cu energiă și cu abnegațiune, pentru drepturile lorŭ, ci preferă a se pune pe tĕrĕmulŭ oportunistŭ alŭ concesiunilorŭ succesive, în idea, că numai astfelŭ potŭ sĕ îmblânḑéscă furia contrarilorŭ limbei și ai naționalității nóstre.

Greșită și nenorocită ideă! A te pune pe acelŭ tĕrĕmŭ însémnă a-țĭ tăia însu-țĭ crénga de sub picióre, a te pune însu-țĭ la discrețiunea și grația adversarilorŭ tĕi.

Numai așa ne putemŭ esplica tăcerea obstinată a celorŭ ce stau în fruntea învĕțămêntului românŭ în Gherla. Ei se gândescŭ, cum s'o mai încurce cu ministrulŭ, ce studiu sĕ mai propună în limba maghiară, ca sĕ-lŭ împace, — în locŭ sĕ se gândéscă de a da, sĕ cunóscă, d-lui Csaky, că orĭ câtŭ de puternicŭ ministru ar fi, nu-i este iertatŭ de-a călca nicĭ dreptŭ, nicĭ lege, nicĭ echitate, cerêndŭ dela episcopulŭ din Gherla sĕ facă din clericii sĕi, chiămațĭ a propovĕdui moralulŭ și religiunea în sînulŭ poporului românŭ, nisce „Magyar ember“-ĭ cu pintenĭ și cu pană de cocoșŭ în pălăriă.

Suntŭ vre-o doi anĭ, de cândŭ, condușĭ de-o astfelŭ de neesplicabilă slăbiciune, superiorii seminariului românŭ unitŭ din Gherla au dispusŭ, ca studiulŭ „higienei pastorale“ sĕ se propună teologilorŭ în limba maghiară; căcĭ dóra nu va voi nimenĭ sĕ crédă, că de aceea s'a întrodusŭ limba de propunere maghiară pentru acestŭ studiu, ca sĕ 'i se facă o ușurare medicului armênŭ, care-lŭ propune.

Corespondentulŭ nostru ne spune, ca noutate, că în urmarea acestei ne'nțelese și condamnabile atitudinĭ față cu ordinele viitóre ale ministrului, Episcopulŭ Sabo s'ar gândi acumŭ, sĕ dispună, că în viitorŭ sĕ nu se mai propună nicĭ pastorala, didactica, ritulŭ și tipiculŭ în limba româna, ci numai în limba latină.

Décă acésta ar fi adevĕratŭ, ceea ce nu ne vine a crede, atuncĭ ar însemna, că Episcopulŭ voesce sĕ ordone limba latină ca punte de trecere la propunerea în limba maghiară. Dér este prea îngrozitorŭ și numai a te gândi la așa cevașĭ!

Dér tocmai pentru-că suntŭ așa de monstruóse părerile, ce — după cum ne spune corespondentulŭ nostru — suntŭ lățite în Gherla despre starea lucrurilorŭ de acolo, ne simțimŭ datorĭ a provoca pe veneratulŭ Consistoriu alŭ acestei diecese, ca sĕ facă lumină și sĕ liniștéscă spiritele atâtŭ de multŭ agitate și neliniștite prin veștile, ce se rĕspândescŭ de când cu ucazulŭ amintitŭ alŭ d-lui Csaky.

In asemenĭ împrejurărĭ, tăcerea nu numai că este păgubitóre, ci este chiar o crimă, ce se comite în contra propriului interesŭ de esistență alŭ bisericei și alŭ națiunei, căcĭ a fi lovitŭ și a nu te mișca, a nu face încercarea de a te apĕra de urmările lovirei, însémnă nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puținŭ, decâtŭ că țĭ-ai perdutŭ consciința de sine și că te dai legatŭ, ca vita, care e dusă la junghiare.

Nu numai biserica, ci și națiunea nóstră are unŭ dreptŭ de-a sci, cum se cresce tinĕrulŭ clerŭ românŭ dela Gherla, pentru ca sĕ pótă corĕspunde chiămărei sale în tóte privințele.

Ceremŭ dér deslușirĭ dela fruntașii bisericanĭ românĭ din Gherla, ca sĕ scimŭ cum stămŭ și la ce avemŭ sĕ ne așteptămŭ din acéstă parte!

CRONICA POLITICĂ.

— 20 Augustŭ (1 Sept).

— Studenții francesĭ din Montpellier, au trimisŭ reuniunei din Praga „*Slavia*“ portretulŭ academiei lorŭ cu o dedicațiune, în care se serbéză înfrățirea **ceho-francesă**. Totŭ-deodată ei împărtășescŭ, că patru studențĭ cehĭ au fostŭ numițĭ membrii de onóre, din causa ospitalității lorŭ față de studenții și gimnaștii francesĭ. Intre aceștia se află și medicinistulŭ *Gregr*, fiulŭ conducĕtorului Cehilorŭ tinerĭ. Dr. Iuliu *Gregr*.

—Deputatulŭ *Eim* din partida Cehilorŭ tinerĭ, a ținutŭ o vorbire înaintea alegĕtorilorŭ sĕi în Praga, în care critică pe Cehii bĕtrânĭ. După aceea vorbindŭ despre politica esternă ḑise: Noi ca partidŭ n'amŭ cerutŭ nicĭ-odată, ca Austria sĕ facă politică slavă, dér protestămŭ în contra unei politice germane séu maghiare. Noi ceremŭ, ca Austria sĕ facă în afară o politică, care corespunde compunerii ei istorice și naturale, ea nu se nisuesce după unŭ primatŭ nicĭ asupra Germanilorŭ nicĭ asupra Slavilorŭ. Austria în interiorulŭ granițelorŭ sale se facă politică slavă, și sĕ le ofere Slavilorŭ ei desvoltare liberă. Cu Rusia sĕ trăiéscă în vecinătate bună și sĕ nu servéscă intereselorŭ străine. Lucrulŭ celŭ mai importantŭ este, ca sĕ susțină pacea, sĕ nu se arunce în vre-o aventură și sĕ aline miseria poporațiunei. Cehii voescŭ o Austriă puternică, dér voescŭ și popóre puternice.

— Tóte foile din Belgrad polemiséză în contra unui articolŭ apărutŭ într'o fóia germană din Budapesta, și în care se micșoréză **istoria Sêrbiei** și se susține, că statulŭ Sêrbescŭ nicĭ-odată nu a făcutŭ nimicŭ și n'a avutŭ nicĭ o însemnătate. Ḑiarulŭ „Odjek“ rĕspunde, că în castelulŭ din Buda încă și astăḑĭ ar ședé unŭ pașă turcescŭ, décă puterea habsburgică dimpreună cu ajutorŭ sêrbescŭ, n'ar fi alungatŭ pe Turcii din Ungaria. In legătură cu țĕrile habsburgice i-a fostŭ lesne Ungariei, sĕ întrécă pe Sêrbia pe terenulŭ materialŭ. *Sêrbia, avisată numai la sine*, n'are o *cislaitania pe partea* ei, care sĕ-i ajute sĕ supórte 70 procente din impositele de statŭ.

— Corespondentulŭ din Londra alŭ ḑiarului „*Gaulois*“ a avutŭ o întrevorbire cu *Charles Dilke*, care se esprimă asfeliu **asupra situațiunei**: „Manifestațiunile dela Kronstadt nu suntŭ după părerea mea altceva, decâtŭ adeverirea unei situațiunĭ, care deja de multă vreme esistă. Numai în ochii mulțimei se ridică manifestațiunile aceste la importantă de evenimente. Oamenii cu minte nu le privescŭ astfelŭ“. — „D-ta însĕ nu poțĭ sĕ negĭ“, ḑise corespondentulŭ, „că atâtŭ în Rusia, câtŭ și în Francia s'a făcutŭ manifestațiunĭ, carĭ suntŭ de natură de a lega mai strânsŭ *relațiunile ruso-francese*.“

Dilke rĕspunse: „Ințelegŭ prea bine, că Francia e supĕrată pe noi din causa cestiunei egiptene și din causa raporturilorŭ Angliei față de puterile centrale“. La întrebarea corespondentului, că crede

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(2)

PILLONE.

Novelă, de G. Bergsoë, tradusă de Ucu Paolo.

Mĕ uitai dealungulŭ drumului de ferŭ și numai acum observai, că sĕrmele telegrafice pe întréga liniă erau tăiate. Câtŭ priveamŭ cu ochii, vedeamŭ numai stâlpii goi, de pe carĭ atêrnau sĕrmele ca și florulŭ la o procesiune de înmormêntare.

— „Cine a fostŭ atâtŭ de îndrăcitŭ, ca sĕ sĕvêrșéscă o astfelŭ de faptă rușinósă?“ strigai revoltatŭ.

Turminoff mĕ privi cu ochĭ marĭ.

— „Décă n'așĭ sci, așĭ presupune, că D-ta ai picatŭ numai acum din cerŭ, séu că ai sositŭ numai acum din patria D-tale. N'ai auḑitŭ nimicŭ despre „Pillone?“

Povestii lui Turminoff aceea, ce auḑisemŭ în cupeu, și ce efectŭ a produsŭ numele lui Pillone asupra Italienilorŭ ce se aflau de față, mărturisii, că numele acesta nu l'am auḑitŭ nicĭ-odată și de locŭ n'am presimțitŭ, că póte avea unŭ efectŭ așa de nenorocitŭ.

Turminoff clătină din capŭ. „Acésta vine de acolo“, ḑise elŭ, „că în Roma faptele bandițilorŭ se țină în mare taină, că orĭ ce asasinatŭ, ce se sĕvêrșesce între zidurile ei. Pillone este unŭ rege, care stăpânesce neatêrnatŭ dela Campagna până la culmile pleșuve ale munteluĭ San-Angelos. Elŭ e când icĭ, când colo, când apare în munții Volșciĭ, când îșĭ perde urma printre rupturile craterulul Vesuviului. Aicĭ se repede ca unŭ vulturŭ asupra înălțimilorŭ dela Camaldovi: aci întrerupe comunicațiunea între Castellamare și sînulŭ de Amalfi; aci atrage pe gendarmĭ și pe *bersaglierĭ* în mocirlele veninóse dela Tarracine, pe când elŭ în tótă liniștea jefuesce o societate de englezĭ bogațĭ pe drumulŭ dela Pastum. Cu unŭ cuvêntŭ, e unŭ tâlharŭ, póte celŭ mai dibaciu din câțĭ a avutŭ vre-odată Italia și fața de marșurile sale forțate aparŭ marșurile lui Napoleon numai ca nisce transporturĭ de bagage.“

— „Ce! pe lângă acésta ai fostŭ și jefuitŭ?“ strigai înspăimêntatŭ.

— „Jefuitŭ? Iubitulŭ meu, ce credĭ? Óre Pillone s'a interesatŭ deḑ gianta unui artistŭ? Privesce drumulŭ de ferŭ! Totŭ bagagiulŭ stă în cea mai frumósă ordine. Geamantanele, ce e dreptŭ suntŭ cam turtite, dér nicĭ unulŭ nu lipsesce și când va sosi trenulŭ din Neapole, fiăcare îșĭ va căpĕta lucrurile sale.“

— „Care a fostŭ scopulŭ acestei fapte desperate?“

— „A fostŭ unŭ scopŭ îndoitŭ,“ ḑise Turminoff, „întâ u, pentru a arĕtă poporului ce este în stare sĕ sĕvêrșéscă Pillone într'unŭ locŭ, unde se credea, că tóte lucrurile suntŭ sigure și în cea mai mare ordine. Ar fi pututŭ sĕ-șĭ alégă trecĕtóre strîmtă din munții Volsciĭ, unde ar fi ajunsŭ doi ómenĭ, ca sĕ opréscă trenulŭ și unde fuga prin munțĭ ar fi fostŭ ușorŭ și sigură. Insĕ ce ar fi fostŭ acésta pentru Pillone? Acésta ar fi pututŭ sĕvêrși și celŭ mai prostŭ banditŭ. Nu, aicĭ în mijloculŭ unei stațiunĭ, cu o puternică garnisónă de *bersaglicĭ*, departe de ascunḑĕtorile din munțĭ, aicĭ a voitŭ Pillone sĕ-șĭ arate puterile de carĭ dispune și ce e în stare sĕ facă.“

— „Și n'a furatŭ nimicŭ?“

— „Numai unŭ bagatelŭ. Trenulŭ de diminéța ducea 300,000 scudĭ romanĭ de aurŭ pușĭ în două butóie. Acésta era suma, pe care casa Torlonia și Spada, o datoria cunoscutului bancherŭ Merle din Neapole. Nimicŭ altceva nu s'a furatŭ decâtŭ aceste două butóie. Acésta ar fi fostŭ o datoriă vechiă, pe care astăḑĭ Pillone a plătit'o bancherului Merle cu interese.“

— „Cum așa?“

— „Ah! istoria acésta datéză încă din anulŭ trecutŭ și de bună sémă bancherulŭ a și trecut'o în cartea uitărei. Pillone însĕ nu cunósce unŭ asemenea foliantŭ. Lucrurile stau astfelŭ: In anulŭ trecutŭ le succese autoritățilorŭ sĕ izoleze pe Pillone și pe unii din ai sĕi în muntele pustiu San-Angelos, și sĕ le taie orĭ ce comunicațiune cu cei din jurŭ. Pillone se afla într'o situațiune desperată. Provisiunile i-se împuținară pe încetulŭ și pe când mai trebuia plătia țĕrenilorŭ pentru o pâne mare 20 lire și pentru unŭ butoiu de vinŭ 100 lire, acum trebuia sĕ dea de cincĭ orĭ atâta, fiindŭ-că autoritățile luară hotărîrea de totŭ rațională, că orĭ care țĕranŭ, care ar pleca dela locuința sa mai multŭ ca unŭ pă-

Dilke că, amiciţia ruso-francesă va avé urmărĭ marĭ, rĕspunse *Dilke*: „Nu le vĕdŭ, afară de în eventualitatea unui resboiu. Situaţiunea Europeĭ depinde dela *voinţa personală a împĕratuluĭ Rusieĭ.* Décă acesta *nu doresce rĕsboiulŭ*, atuncĭ pacea e asigurată. Fiĭ sigurŭ, că împĕratulŭ Germaniei *nu va începe rĕsboiulŭ.* Elŭ nu-lŭ póte purta fără *Austria* şi *Italia* şi aceste două puterĭ nu-lŭ vorŭ urma în casulŭ unuĭ rĕsboiu de atacŭ. Austria şi Italia nu vorŭ lua parte la o politică agressiva, căcĭ acésta ar fi fórte periculósă pentru ele. De rĕsboiu sĕ temŭ *tóte puterile*, afară pe *Rusia*. Acésta putere nu póte fi nimicită. Dilke ḑise mai departe, că Anglia nu a intratŭ în alianţa triplă, ci a încheiatŭ unŭ actŭ în scrisŭ, ca Italia sĕ ţină *status quo* în marea mediterană. Actulŭ acesta nu'lŭ va deobliga pe succesorulŭ lui Salisbury, şi Dilke crede, că în casulŭ unui rĕsboiu, Anglia va păstra cea *mai strictă neutralitate.*

— „Kölnische Zeitung“ primesce din Petersburg următórea telegramă: In cercurile competente de aicĭ se atribue o mare importanţă **ukazului**, prin care se opresce exportarea săcăreĭ. Se vede în acéstă mĕsură intenţiunea Ţarului de a-şĭ menaja provisiele sale pentru casulŭ unuĭ resbelŭ, precum şi în acelaşĭ timpŭ de a pune pe Germania în o posiţiă grea din punctulŭ de vedere alŭ aprovisionărilorŭ sale militare. In cercurile de oficerĭ ruşĭ se ḑice pe faţă, că în 1893, când tóte trupele rusescĭ vorŭ fi înarmate cu noua puşcă, se va declara rĕsboiu „Germaniei detestate.“

SCIRILE ḐILEI.

— 20 Augustŭ. (1 Sept.)

La manevrele austo-ungare, ce se vorŭ ţine în Septemvrie a. c. va merge şi ministrulŭ de rĕsboiŭ alŭ României, generalulŭ *I. Lahovary*, pentru ca se salute în numele regelui Carolŭ, pe M. S. monarchulŭ nostru.

***

Ertatŭ este a vinde rachiu Dumineca? Fiindcă în legea pentru repausulŭ de Dumineca, articlulŭ XXIII din 1891, vênḑarea de bere şi de vinŭ nu este interḑisă în ḑilele de Dumineca, mulţĭ credŭ, că nicĭ vênḑarea de rachiu nu este interḑisă. Deórece însĕ în menţionatulŭ articulŭ de lege, rachiulŭ nu este numĕratŭ în seria articulilorŭ permise a se vinde, urméză de sine, că vênḑarea de rachiu este oprită în întregŭ decursulŭ ḑilelorŭ de Dumineca. Este adevĕratŭ, că mai mulţĭ cârciumarĭ şi arendatorĭ, simţindu-se prin acéstă pagubiţĭ, au petiţionatŭ sĕ li-se permită şi Dumineca vênḑarea rachiului, dér findcă până acum cererea lorŭ nu s'a resolvatŭ, vênḑarea răchiului de-ocamdată este oprită.

Noulŭ primate ale Ungariei. „Bud. Hirl. este informatŭ, că Majestatea Sa a întăritŭ numirea episcopului din Sâmbăta, *Cornelŭ Hidassy*, ca primate alŭ Ungariei. Actulŭ numirei lui va apăre în fóia oficială în primele ḑile ale luĭ Septemvre. Despre Hidassy ḑice numita fóiă, că a fostŭ alesŭ ca primate aşa ḑicêndŭ fără voinţa luĭ. Pe timpulŭ, când Hidassy funcţiona cu consilierŭ de secţiune în ministeriulŭ de culte, 'i s'a oferitŭ catedra de episcopŭ alŭ Sâmbetei, dér elŭ a refusat'o la începutŭ şi numai după marĭ stăruinţe din partea rĕposatului ministru de culte Trefort s'a înduplecatŭ a-o primi. După mórtea luĭ Lipovnicky, 'i s'a oferitŭ catedra de episcopŭ alŭ Ora iei marĭ, pe care nicĭ de cum n'a vrutŭ s'o primescă; astfelŭ asigură numita fóiă, că n'a vrutŭ sĕ primescă nicĭ acum catedra de primate alŭ Ungariei şi numai la stăruinţa prea înaltă din partea Majestăţii Sale s'a înduplecatŭ a-o primi.

***

Flota rusescă de rĕsboiŭ, din marea négră, după cum anunţă foile rusescĭ, se va înmulţi încă cu două corăbii cuirasate de classa întâiu. Prin urmare flota rusescă de aicĭ va numĕra 5 fregate cuirasate de clasa întâiu, 6 canoniere, doue incrucişătóre şi 14 torpiliere.

***

Musica orăşenéscă va da astăḑĭ unŭ concertŭ în sala otelului „Europa“. Inceputulŭ la $7\frac{1}{2}$ óre séra. Celistulŭ acum de curêndŭ angajatŭ, d. Stefan Lazár, va cânta solo pe cello: „Siciliana“ de Pergolese-Ries. — Mâne Miercurĭ va da érăşĭ unŭ concertŭ la „Schützenhaus.“

***

Societatea de maghiarisare din comitatulŭ Sĕlagiului, numitŭ „Wesselényi“, a fixatŭ budgetulŭ anului viitorŭ cu 1820 fl. venite şi totŭ atâtea cheltuelĭ. In preliminarulŭ de spese se află între altele pentru asilulŭ de copii din faimósa comună Trăsnea 561 fl.; pentru asilulŭ de copii din Mirsidŭ 442 fl.; pentru şcóla din Benefalĕu 294 fl.; pentru premiarea învĕţătorilorŭ şi şcolarilorŭ, carĭ facŭ progresŭ în limba maghiară, 80 fl.; pentru înfiinţarea de bibliotecĭ poporale unguresci 50 fl.; pentru ajutorarea societăţilorŭ unguresci de cântărĭ 40 fl. S'a mai hotărîtŭ, că décă în Cehulŭ Silvaniei se va înfiinţa o reuniune pentru maghiarisarea copiilorŭ, societatea cu plăcere o va sprigini amĕsuratŭ puterilorŭ sale materiale.

***

Calea ferată prin valea Oltului. In ḑilele aceste s'au începutŭ lucrările pentru construirea liniei prin valea Oltului. In 28 Augustŭ s'a pusŭ pétra fundamentală a gărei din Ovrigŭ. Lucrările se vorŭ termina în luna lui Maiŭ a anului viitorŭ.

Casŭ tristŭ. Din comitatulŭ Solnocŭ-Dobéca ni-se împărtăşesce, că preotulŭ românŭ gr. cat. din Măgeruşŭ a fostŭ găsitŭ alaltă-erĭ, la 10 óre a. m. în apa Şieulŭ, mortŭ şi cu grumazii tăiaţĭ. Se bănuesce, că ar fi vorba de o sinucidere, deórece la nenorocitulŭ preotŭ s'au observatŭ în ḑilele din urmă *simptome de alienaţiă*. In urma lui au rĕmasŭ 4 copile orfane.

***

Pentru linia ferată sĕlăgênă, cu începutulŭ lui Octomvre c. se va urca atâtŭ portulŭ personalŭ, câtŭ şi celŭ pentru bagagii. Totŭ cu începutulŭ lui Octomvrie se vorŭ pune în circulaţiune pe acéstă liniă şi vagóne de cl. I.

***

Congresulŭ internaţionalŭ meteorologicŭ s'a deschisŭ în ḑilele aceste în München (Bavaria). România e representată la acestŭ congresŭ prin d. *Hepites*, directorulŭ serviciului românŭ meteorologicŭ.

***

Unŭ procurorŭ ca duelantŭ. Viceprocurorulŭ de statŭ din Zomborŭ Dr. Cesar Kovaşic s'a duelatŭ cu proprietarulŭ Sigismund Roheim. Tabla regéscă din Seghedin 'i condamnă pe amêndoi la 8 ḑile închisóre de statŭ.

***

Ucigaşulŭ generalului rusescŭ Seliverstof, celebrulŭ Padlevski, a rĕmasŭ nedescoperitŭ până în ḑiua de aḑĭ. Acum se vestesce, că o nepótă a generalului, din Talama Kroşof, a pusŭ unŭ premiu de 8000 de ruble pentru cine va gă i pe Padlevski.

Foile din Praga şi călĕtoria monarchului.

Din incidentulŭ călĕtoriei monarchului nostru la Praga, ḑiarulŭ „Bohemia“ scrie: „Nu numai Praga e ţinta călĕtoriei monarchului, dér şi Boemia de nordŭ şi oraşulŭ dela graniţă Reichenberg se pregătescŭ să salute pe împĕratulŭ. Acesta e momentulŭ principalŭ din visita împĕrătéscă, că dênsulŭ va face visită şi unui oraşŭ germanŭ. . . .

Ḑiarulŭ „Politik“ ḑice că visita împĕratuluĭ în Boemia a fostŭ cugetată ca *incoronarea operei pactului* şi că acéstă signatură îi lipsesce visitei.

Ḑiarulŭ „Narodni Listi“ ḑice că dela ultima visită a împĕratului în Boemia s'a întêmplatŭ marĭ *schimbărĭ în raporturile esterne şi interne.* „Ceea ce privesce raporturile esterne, situaţiunea generală europénă mai vêrtosŭ în urma apropierei ruso-francese a devenitŭ forte seriósă, aşa încâtŭ situaţiunea dela finea secolului acestuia se póte asemĕna cu aceea dela finea secolului trecutŭ, când guvernulŭ vienesŭ află de lipsă, sĕ se apropie mai multŭ de popórele monarchiei, ceea ce ş'a ajunsŭ espresiunea în Boemia prin *încoronarea luĭ Leopoldŭ II.* Istoriografiĭ suntŭ plinĭ de laudă asupra desterităţii, cu care guvernulŭ de atuncĭ s'a purtatŭ faţă de dieta boemă şi ungară; şi cum elŭ a *regulatŭ cestiunile interne cu unŭ preţŭ în raportŭ fórte micŭ*, mai înainte de *ḑilele furtunóse ale revoluţiunei.* Astăḑĭ nu vomŭ mai cerceta mai deaprópe, că óre cum se va afla guvernulŭ din Viena în timpulŭ călĕtoriei împĕratului faţă cu raporturile internaţionale, pe noi ne interesézâ mai întêiu situaţiunea internă.“

Apoi fóia Cehilorŭ tinerĭ discută punctaţiunile pactului dela Viena. „Poporulŭ cehicŭ, la sosirea împăratului pe pămêntulŭ venerabilŭ alŭ acestui regatŭ, va dovedi, că scie sĕ despartă *faptele guvernului într'unŭ statŭ constituţionalŭ de posiţiunea înaltă a monarchului.* Intru câtŭ cunóscemŭ până acum disposiţiunile pentru călĕtoria împăratului, acéstă călĕtoriă eschide posibilitatea de a se privi în sensŭ unilateralŭ. Nu trebue trecutŭ cu vederea, că visita împăratului *se împarte în două părţĭ importante*, că visita în Praga în prima liniă este pentru esposiţiune şi pentru poporulŭ cehicŭ şi petrecerea în Reichenberg şi Boemia de nordŭ e pentru Germanĭ....

Visita monarchului e în egală mĕsură pentru poporulŭ nostru, care a luatŭ parte la esposiţiune, ca şi pentru aceia, carĭ din punctŭ de vedere politicŭ nu au luatŭ parte la ea. Veneraţiunea, ce o va arăta poporulŭ cehŭ monarchului, nu va dovedi numai alipirea căcră persóna monarchului, ci va forma şi espresiunea viuă, faţă de atacurile adversarilorŭ sĕi îndreptate în contra drepturilorŭ sale“.

Raportŭ generalŭ

alŭ comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ despre activitatea sa în decursulŭ anului 1890.

II.

Despre şcóla Asociaţiunii.

1. Şcóla civilă de fete cu internatŭ susţinută de Asociaţiune a formatŭ şi în decursulŭ anului espiratŭ obiectulŭ deosebitei interesărĭ a comitetului.

Condusă de aceleaşĭ puterĭ ca şi în anulŭ trecutŭ, şcóla nóstră a fostŭ cercetată în anulŭ şcol., 1890/1 de 59 eleve ordinare şi 3 eleve estraordinare. Internatulŭ împreunatŭ cu şcóla a adăpostitŭ în anulŭ acesta 49 eleve, dintre carĭ 40 au frecuentatŭ şcóla nóstră, ér 9 şcóla elementară a „Reuniunii femeilorŭ române din Sibiiŭ“.

Invĕţămêntulŭ 'l-au provĕḑutŭ şi în anulŭ şcol. 1890/1 puterile didactice instituite mai nainte, cu singura schimbare, că fosta învĕţătóre, dşóra Victoria Filipescoulŭ, care şi-a cerutŭ demisiunea,

---

trarŭ de milŭ şi va avé merinde mai multă de unŭ funtŭ, sĕ fiă imediatŭ împuşcatŭ. In împrejurările acestea criticie Pillone 'i scrise bancherului o epistolă, care e destulŭ de semnificativă pentru relaţiunile din Italia sudică. Elŭ promise, că până când va domni „peste ţinuturile neapolitane, apulice şi sorrentinice,“ în orĭ şi ce împrejurare va ocroti mărfurile şi moşiile bancherului Merle şi pe acelea, carĭ stau în legătură cu casa sa. Ca recompensă pretindea imediatŭ solvirea sumei de 50,000 francĭ — însĕ numai ca unŭ imprumutŭ fără interese, pe care îlŭ va achita în decursŭ de 3 anĭ de ḑile.

„Bancherulŭ Merle era unŭ comerciantŭ prea rutinatŭ, pentru ca sĕ nu vadă îndată ce avantage etra-ordinare 'i va procura epistola acéstă atâtŭ luĭ, câtŭ şi amicilorŭ sĕi. Insĕ tot-deodată era unŭ adevĕratŭ neapolitanŭ pentru ca sĕ se folosescă de acesta, fiind-că era înscinţatŭ de guvernŭ despre posiţiunea desperată, în care se afla Pillone, decĭ refusă oferte acesta cu batjocură. Două ḑile după acésta căpĕtă unŭ rĕspunsŭ dela Pillone, în care-'i declară, că pe elŭ bancherulŭ Merle îlŭ va prinde viu sĕu mortŭ, ér în ḑiua a treia, scăpă la Amalfi prin neprivegherea gendarmilorŭ, Apoi dispărŭ fără ca sĕ scie unde. Mai multe lunĭ de ḑile nu se auḑi nimicŭ nicĭ despre elŭ, nicĭ despre banda sa, aşa încâtŭ mulţĭ credeau, că s'a dusŭ în Dalmaţia, pentru ca sĕ ia parte la revoluţia de acolo, şi în totŭ timpulŭ acesta trăia bogatulŭ şi puterniculŭ Merle într'o frică continuă, aşa încâtŭ nu cuteza sĕ iasă afară din oraşulŭ Neapole. Inzadarŭ puse sume marĭ la disposiţia poliţiei, înzadarŭ trimise acesta spionii şi agenţii sĕi — Pillone era ca şi mortŭ, în fine chiar bancherulŭ împărtăşi părerea acésta.

„Vesuviulŭ multŭ timpŭ fù liniştitŭ ca şi Pillone. In Iuniu însĕ anunţară câţiva norĭ negri de fumŭ unŭ nou craterŭ şi în Septemvre se aştepta ḑilnicŭ una dintre acele micĭ erupţiunĭ, care atrage tot-déuna o mulţime de străinĭ curioşĭ în hotelurile din Neapole.

„Bancherulŭ Merle căpĕtă o visită distinsă. Unŭ Englesŭ bogatŭ, cu care bancherulŭ sta de multŭ timpŭ în legăturĭ comerciale, sosi dimpreună cu soţia sa, ca óspe în palatulŭ luĭ Merle. Se arangiase tocmai o escursiune la observatoriu, pentru ca sĕ visiteze pe renumitulŭ geologŭ Palmieri, şi mai departe puţinĭ de aceste se ridicase unŭ cortŭ, unde aveau de gândŭ financiairii, după ce vorŭ fi onoraţŭ sciinţe prin visita lorŭ, sĕ ia parte la o masă splendidă. Tóte se întêmplară nicĭ unŭ accidentŭ, până când se apropiară de loculŭ unde era ridicatŭ cortulŭ. Aicĭ observă bancherulŭ o cétă de tinerĭ bine armaţĭ. Deórece toţĭ erau bine îmbrăcaţĭ şi-'i spuseră, că s'au adunatŭ acolo pentru vênătore, 'i dispărŭ orĭ ce bănuială — cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că recunoscŭ printre ei pe unii dintre arêndaşii sĕi.

„Prânḑulŭ începŭ şi când era pe la friptură, deodată perdéua cortului fù dată la o parte şi unŭ tînĕrŭ îmbrăcatŭ în frumósa uniformă a Carabinerilorŭ apărŭ în uşa cortului.

— „„Capitanulŭ Pillone se invită pe sine ca óspe la bancherulŭ Merle“, ḑise elŭ cu o voce ironică. „Elŭ speră, că onoraţii óspeţĭ nu-şĭ vorŭ strica pofta de mâncare, pe lângă acésta cere dela bancherŭ ca sĕ subscrie mandatulŭ acesta.“

„Ḑicêndŭ acestea, întinse bancherulŭ spăriatŭ unŭ mandatŭ de 100,000 francĭ şi în momentulŭ acela o cétă de ómenĭ bine armaţĭ, toţĭ vênătorĭ, întră în tăcere în cortŭ şi fără multă ceremonia se puseră lângă bancherŭ şi lângă óspeţii sĕi şi începură sĕ ospeteze.

„Spaima era generală. Insĕ bancherulŭ Merle era unŭ prea bunŭ gospodarŭ, pentru a nu sci, ce sĕ facă. Subscrise mandatulŭ, porunci nepotului sĕu sĕ urmeze pe Pillone şi după ce mâncară, se despărţiră ca cei mai bunĭ amicĭ din lume, unulŭ ca sĕ se întórcă în palatulŭ sĕu, ér celălaltŭ ca sĕ se ducă în fundulŭ pădurilorŭ.

„Planulŭ fù iscoditŭ de Pillone cu cea mai mare violenţiă şi fù esecutatŭ cu o îndrăsnélă aprópe órbă, décă se gândesce cineva, că pólele muntelui Vetuv e încunjuratŭ de două linii de drumŭ de ferŭ, cu o reţea telegrafică şi pe lângă aceea în fiă-care staţiune se afla unŭ

a fostŭ înlocuită prin d-şóra Elisa Nasta, absolventă a şólei de industriă din Clujŭ.

Cu finea anului acestuia şcol., comitetulŭ s'a vĕḑutŭ necesitatŭ a escrie concursŭ pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ, devenitŭ vacantŭ prin îndepărtarea d-lui Dr. P. Spanŭ.

Mersulŭ învĕţămêntului a fostŭ în decursulŭ anului şcol. deplinŭ satisfăcĕtorŭ, ear starea preste totŭ a şcólei şi a internatului a fostŭ deplinŭ mulţămitóre. Şcóla continuă a fi în progresŭ. Date mai detaiate cu privire la întocmirea şi mersulŭ şcólei şi a internatului se cuprindŭ în programa, din care alăturămŭ unŭ exemplarŭ sub ·/₂

Aicĭ e loculŭ sĕ Vĕ amintimŭ, că dreptulŭ de publicitate pentru şcóla nóstră ne este asiguratŭ, îndată ce şi puterea a 3-a didactică ordinară va întruni cualificaţiunea prescrisă în §. 103. art. de lege 38 din 1868.

2. Starea economică a şcólei de asemenea se înbunătăţesce anŭ de anŭ, reclamândŭ subvenţiunĭ totŭ mai micĭ din partea Asociaţiunii.

Raţiociniile şcólei şi ale internatului pro 1890/1 presentate de direcţiune, din carĭ se vede, că în decursulŭ anului numitŭ venitele (inclusive subvenţia de 100 fl., ajutorulŭ de 500 fl. dela institutulŭ de creditŭ şi economii „Albina" din Sibiiŭ şi 306 fl. 56 cr., daţĭ de Asociaţiune pentru investiţiunĭ pro 1889/90) au atinsŭ suma de 16,452 fl. 66 cr., ear erogaţiunile suma de 16.407 fl. 86 cr., au fostŭ date spre censurare uneĭ comisiunĭ din sînulŭ comitetului şi s'au aflatŭ în ordine.

3. Inainte de a încheia acestŭ titlu ne luămŭ voia a Vĕ face împărtĕşirea, că comitetulŭ D-vóstră, întemeiatŭ pe dreptulŭ ce î-lŭ dă „Statutulŭ de organisare alŭ şcólei" (§. 9. lit. *b*. al. 5) şi vrêndŭ a întemeia la şcóla nósrtă unŭ corpŭ învĕţătorescŭ stabilŭ şi bine cualificatŭ, a luatŭ hotărîrĭ, în urma cărora, pe viitorŭ, puterile didactice dela şcóla nóstră vorŭ fi totŭ atâtŭ de bine situate ca profesorii mai bine plătiţĭ dela şcólele medii românesci din Transilvania.

III.

Administrarea averii Asociaţiunii.

1. Administrarea averii Asociaţiunii s'a efeptuitŭ şi în anulŭ de gestiune 1890 pe lângă observarea evidenţei şi a controlei corĕspunḑĕtóre. Taxele de la membri încurgŭ multŭ mai regulatŭ ca în trecutŭ, mulţumită laudabilului zelŭ, pe care 'lŭ desvóltă direcţiunile şi comitetele celorŭ mai multe despărţĕminte.

2. In alăturare sub ·/₃ ne permitemŭ a presenta onoratei adunărĭ generale raţiociniulŭ pe anulŭ şcolarŭ amintitŭ (1890), pregătitŭ de cassarulŭ Asociaţiunii, d-nulŭ Gerasimŭ Candrea, dimpreună cu unŭ raportŭ specialŭ alŭ acestuia referitorŭ la raţiociniu şi la resultatele obţinute.

Din raţiociniu se vede, că în decursulŭ anului 1890 venitele Asociaţiunii au fostŭ 52,136 fl. 94 cr., erogaţiunile au fostŭ 9757 fl. 78 cr. Starea averii a fostŭ la 31 Decemvre 1890 de 161,727 fl. 58 cr., mai multŭ decâtŭ în anulŭ precedentŭ cu 46,592 fl. 02 cr. Intrégа avere administrată de comitetulŭ Asociaţiunii a fostŭ la acelaşĭ terminŭ de 179,188 fl. 75 cr. Suma depositelorŭ a fostŭ la 31 Decemvrie 1890 de 3,597 fl. 11 cr. Se arată mai departe, că din venitele încasate sub diverse titlurĭ s'au acoperitŭ nu numai trebuinţele budgetare, ci şi o parte însemnată din datoria vechiă, contrasă la institutulŭ „Albina" de când cu clădirea şi adaptarea edificiului şcólei de fete cu internatŭ, astfelŭ că contulŭ curentŭ alŭ nostru s'a încheiatŭ cu 31 Decemvrie 1890 numai cu 2670 fl. în favorulŭ institutului numitŭ; cu 30 Iuniu a. c., după-cum aflămŭ, contulŭ curentŭ s'a încheiatŭ cu suma considerabilă de 1232 fl. 60 cr. v. a. în favorulŭ Asociaţiunii transilvane, mulţămită specialŭ însemnatelorŭ colecte întreprinse în favorulŭ şcólei nóstre de d-lŭ Partenie Cosma, directorulŭ institutului „Albina". Totŭ din venitele încassate s'au achitatŭ, după cum se arată în raţiociniu, şi spesele avute cu diferite investiţiunĭ şi imposite nouĕ etc.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea raţiociniului l'a aflatŭ esactŭ şi în conformitate cu registrele şi documentele justificative.

3. La cele espuse la raţiociniu adaugemŭ, că afară de venitele ordinare în decursulŭ anului 1890 au întratŭ la casa Asociaţiunii:

a) Suma de 90,000 lei, legatulŭ făcutŭ de fericitulŭ Ioanŭ Olténŭ (veḑĭ la altŭ locŭ: Tit. I. pr. 3);

b) suma de 500 fl. v. a. dela institutulŭ de creditŭ şi economii „Albina" pentru trebuinţele curente ale şcólei de fete;

c) suma de 500 fl. totŭ dela institutulŭ de creditŭ şi economii „Albina" pentru crearea á 10 stipendii de câte 50 fl. pentru eleve adăpostite în internatulŭ Asociaţiunii;

d) suma de 5351 fl. 75 cr. întrată din colectele făcute de d-nulŭ Partenie Cosma, directorulŭ institutului „Albina".

e) suma de 300 de francĭ (138 fl. v. a.) legatŭ făcutŭ Asociaţiunii transilvane de fericitulŭ Constantinŭ I. Popasu, fostŭ comerciantŭ în Braşovŭ;

f) suma de 100 fl. donată de d-lŭ Ludovicŭ Simonŭ, mare proprietarŭ în Sângeorgiulŭ de câmpiă, în scopulŭ de a se cumpĕra din ea câte o maşină de cusutŭ pe séma şcólei Asociaţiunii şi a şcólei de fetiţe din Blaşiŭ, ceea-ce s'a şi făcutŭ.

g) preţulŭ mai multorŭ esemplare din broşura „Graiulŭ ardelenescŭ în raportŭ cu limba şi literatura de peste Carpaţĭ" oferită (în 480 esemplare) de autorulŭ ei, d-lŭ Dr. A. Şuluţŭ Cărpinişanŭ, în folosulŭ şcólei Asociaţiunii.

4. In legătură ne luămŭ voia a Vĕ aminti, că în decursulŭ acestui anŭ comitetulŭ D-vóstre s'a vĕḑutŭ îndemnatŭ a întemeia unŭ fondŭ nou „Intru amintirea rĕposaţilorŭ" cu destinaţiunea de a servi scopurĭ culturale. Acestŭ fondŭ e adĭ de 297 fl.

5. In legătură cu raţiociniulŭ pro 1890 ne luămŭ voia a Vĕ presenta proiectulŭ de bugetŭ pro 1892 sub ·/₄

(Va urma.)

Convocări.

„Reuniunea învĕţătorilorŭ românĭ ort. rĕs. din Districtulŭ X (Braşov) alŭ Archidiecesei transilvane" îşĭ va ţiné adunarea sa generală la 16. 17 şi 18 Septemvre a. c. st. v. în opidulŭ ***Codlea.*** La acéstă adunare se învită toţĭ P. T. D-nii membri ai Reuniunei, precum, şi alţĭ amicĭ ai şcólei.

Programa:

Şedinţa I. Lunĭ în 16 Sept. la 9 óre a. m. 1. Deschiderea şedinţei prin presidiu. 2. Apelulŭ nominalŭ. 3. Raportulŭ generalŭ alŭ comitetului centralŭ despre activitatea sa în decursulŭ anului 1890/91. ***Şedinţa a II. Lunĭ 16 Sept. la 3 óre p. m.*** 4. Raportulŭ cassarului despre averea Reuniunei. 5. Raportulŭ bibliotecarului. 6. Alegerea comisiunilorŭ revĕḑĕtóre şi de scontrare. 7. Prelegere din „Religiune" predată de d-lŭ preşedinte *Ioanŭ Popea.* ***Şedinţa a III. Marţĭ, 17 Sept. la 9 óre a. m.*** 8. Raportulŭ specialŭ alŭ comitetului asupra temelorŭ pertractate în despărţĕminte: „Care sistemŭ este mai de preferitŭ în şcóla elementară cu mai mulţĭ învĕţătorĭ, celŭ alŭ rotaţiunei, séu stabilităţii învĕţătorilorŭ?" şi „Tractarea practică a N-rilorŭ 10 şi 11", prelegere practică din Aritmetică, predată de unŭ membru, pe carele eventualŭ îlŭ va designa presidiul în adunare. ***Şedinţa a IV. Marţĭ, 17 Sept. la 3 óre p. m.*** 9. „Cumŭ sĕ se desvólte caracterulŭ în elevŭ?" temă lucrată de membrul *Z. Budnariu.* 10. „Comasarea şi folósele ei", prelegere ţinută de d-nulŭ parochŭ localŭ *Iosifŭ Comanescu.* ***Şedinţa a V. Mercurĭ 18 Sept. la 9 óre a. m.*** 11. Rapórtele comisiunilorŭ. ***Şedinţa a VI. Mercurĭ 18 Sept. la 3 óre p. m.*** 12. Stabilirea budgetului pro 1891/92. 13. Propunerĭ de sine stătătóre.

La însărcinarea comitetului centralŭ alŭ Reuniunei.

Braşovŭ, 17 Augustŭ 1891 v.

Ioanŭ Popea, preşedinte **N. Bârsan**, secretarŭ I.

P. T. Domnĭ societarĭ a i consorţiului de întreprindere montană „*Orientulŭ*" din Zernescĭ se convócă prin acésta la a V-a conferenţă de societate pe *10 Septemvrie a. c.* la 2 óre după amédi în Zernescĭ, ospătăria D lui societarŭ Teodorŭ Vulsian, pentru:

Pertractarea raportului comisiunei esmise la 15 Martie a. c. şi eventualŭ alte propunerĭ.

Buciumŭ, în 30 Augustŭ 1891.

Ales. Danciu, directorŭ.

Societatea „Concordia" din Blaşiu, învită cu tótă onórea pe toţĭ membrii sĕi fundatorĭ la a VII-a adunare generală ordinară, ce se va ţiné în 6 Septemvre n. c. la 2 óre p. m. în otelulŭ „Naţionalŭ" din locŭ.

Obiectele: 1) Raportulŭ preşedintelui despre cursulŭ afacerilorŭ. 2) Bilanţulŭ şi raportulŭ comisiunei censurătóre şi darea absolutoriului. 3) Esmiterea a 3 membri nefuncţionarĭ pentru supraveghiarea scrutinului şi verificarea procesului verbalŭ. 4) Votarea unui ajutorŭ la comune din cassă. 5) Alegerea de preşedinte, vice-preşedinte, cassarŭ şi contabilŭ. 6) Alegerea comisiunei censurătóre.

In fine se potŭ pertracta şi alte obiecte aduse din partea d-lorŭ membri.

Blaşiu 28 Septemvre 1891.

Pentru juriulŭ administrat.

Teodorŭ Onişorŭ,
v.-preşedinte.

Literatură.

Au apărutŭ:

„Legende române" culese şi adnotate de *V. A. Urechiă.* Bucurescĭ. Editura librăriei Socecŭ & Comp. 21, Calea Victoriei, 21. 1891. Formatŭ 8⁰ cu 247 paginĭ. Preţulŭ unui esemplarŭ 3 lei.

Logodnă. Dra *Victoria Vladŭ*, fiica d-nei Aurelia Vladŭ din Orăştiă, s'a fidanţatŭ cu d-lŭ *Corneliu Popoviciu*, fiiulŭ d-lui Bucurŭ Popoviciu din Haţegŭ. — Adresămŭ tinerei părechĭ felicitările nóstre cele mai sincere!

DIVERSE.

Dansulŭ şi călĕtoria pedestră. Décă delicatele nóstre dame ar fi nevoite sĕ facă pe josŭ o călĕtoriă de câţĭva chilometri, ar crede, că pentru ele a sunatŭ césulŭ celŭ din urmă. Dér nu este aşa. Ele ar puté suporta o călĕtoriă pedestră tocmai aşa de uşorŭ, ca şi orĭ care „cătană", décă nu mai bine. Acésta o dovedesce unŭ statisticŭ englesŭ, care nu şi-a pregetatŭ a face socotéla că o damă, care ia parte la tóte dansurile dintr'unŭ balŭ, face pe vêrfulŭ degetelorŭ unŭ drumŭ celŭ mai puţinŭ de 30 de chilometri. Imprejurarea, că delicatele nóstre dame în timpŭ de nópte percurgŭ unŭ drumŭ atâtŭ de lungŭ numai pe vîrfulŭ degetelorŭ, încă n'ar fi nimicŭ, dér ele percurgŭ acestŭ drumŭ totŭ plecându-se şi legânându-se, câte-odată sărindŭ şi învîrtindu-se; mai adauge apoi, că în lungulŭ acestei călĕtorii, mijloculŭ lorŭ e strînsŭ fără nicĭ o milă între ósele de pesce ale corsetului, aşa că le este îmgreunată chiar şi respiraţia. Acesta este unŭ drumŭ, ḑice necomplesantulŭ statisticŭ, care ar obosi chiar şi pe unŭ calŭ de Mecklenburg. Pe lângă tóte astea, în diminéţa de după balŭ damele nóstre ḑicŭ, că şi-au petrecutŭ minunatŭ.

Clubulŭ duelanţilorŭ. La începutulŭ seculului acestuia se afla în Londra unŭ clubŭ, care se compunea numai din duelanţĭ. Preşedintele clubului era unŭ omŭ, de care se fereau toţĭ, câţĭ îlŭ cunosceau, deórece elŭ omorîse mai multŭ de 10 ómenĭ. Ceialalţĭ membri din clubŭ îşĭ aveau rangulŭ după numĕrulŭ ómenilorŭ, pe carĭ i-au ucisŭ. In localitate a clubului se afla o masă laterală, la care aveau locŭ membrii de aceia, carĭ numai au vĕrsatŭ sânge omenescŭ, dér de omorîtŭ, n'au omorîtŭ pe nimenea. Membrii aceştia erau cu totulŭ eschişĭ din clubŭ, décă într'unŭ timpŭ anumitŭ nu se puteau face vrednicĭ de-a ocupa locŭ la masa principală prin omorîrea cuiva. Acestŭ clubŭ sângerosŭ a avutŭ scurtă durată, deórece membrii lui parte au căḑutŭ în duelurĭ, parte s'au spênḑuratŭ.

despărţămêntŭ putemicŭ de gendarmĭ. Lucrase Pillone cu îndrăsnélă, dér şi bancherulŭ lucra cu o şiretenia adevĕratŭ neopolitană. Elŭ presupuse, că liniile telegrafice spre Neapole au fostŭ tăiate de Pillone şi acéstă presupunere sĕ şi adeveri mai târḑiu. Elŭ însĕ scia ceva, scia ceea ce-i încredinţase geologulŭ Palmieri şi despre care Pillone nicĭ n'avea presimţire, — că adecă sub observatorŭ se afla o liniă telegrafică, care servia absolutŭ numai pentru scopurĭ scienţifice la erupţiunile Vesuviului. Pe drumulŭ acesta le succese sĕ trimită în grabă o depeşă la banca Merle, ér alta la poliţiă. Prin acésta planurile lui Pillone fură cu totulŭ zădărnicite. Elŭ lăsă prea de timpuriu sĕ-i scape obstaticulŭ din mână, complicii sĕi fură arestaţĭ în Neapole, suma nu era încă solvită, şi în locŭ de banii aşteptaţĭ, se vĕḑu Pillone încunjuratŭ de tóte părţile şi pentru prima dată în viéţa sa se vedea silitŭ sĕ se lupte până la mórte, aşa încâtŭ după ce-şĭ perdu o mare parte din ómenii sĕi, fiind şi rĕnitŭ greu, îşĭ luă refugiulŭ la unulŭ dintre cei mai bunĭ prietinĭ ai sĕi. Din momentulŭ acesta Pillone, cuprinsŭ de ură ne'mpăcată, jură rĕsbunare asupra bancherului. Ai vĕḑutŭ D-ta astăḑĭ, cum şĭ-a ţinutŭ cuvêntulŭ.

— „Dér Turminoff", ḑisei eu rîḑêndŭ, „décă n'aşŭ sci mai bine, ar trebui sĕ credŭ, că şi d-ta facĭ parte din banda lui Pillone, fiindcă scii aşa de bine secretele acestuia".

— „Nu-mĭ prea placŭ vorbele góle", rĕspunse Turminoff liniştitŭ, „însă déră Pillone ar fi sciutŭ, că şi eu eram în trenulŭ acesta derailatŭ, atuncĭ nu s'ar fi întêmplatŭ acéstă catastrofă teribilă, séu décă ar fi trebuitŭ sĕ se întêmple, aşĭ fi căpătatŭ de cu vreme unŭ semnŭ óre-care sĕ mĕ ferescŭ".

Mĕ uitaiu la Turminoff cu ochĭ marĭ. Acesta însĕ continuă liniştitŭ în tonulŭ sĕu obicĭnuitŭ.

„Ce vréi D-ta sĕ facĭ aicĭ? Până când linia telegrafică se află în neorânduélă, linia ferată nu va fi de locŭ sigură, şi póte d-ta nu vei fi atâtŭ de fericitŭ, ca mine. Şi apoi nicĭ nu putemŭ aştepta mai curêndŭ de patru óre vre-unŭ trenŭ separatŭ din Neapole, séu cu alte cuvinte: d ta vei ajunge pe o nópte cu céţă în Neapole, unde abia vei găsi unŭ hamalŭ, apoi o birjă. Urméză sfatulŭ meu şi încrede-te în conducerea mea. Intr'o óră putemŭ fi éråşĭ în Ceprano şi în douĕ trei óre vomŭ fi la Monte-Casino, pe care nu trebue sĕ-lŭ trecĭ cu vederea. Giamantanulŭ d-tale poţĭ sĕ-lŭ laşĭ sĕ mérgă mai departe la Neapole unde vei ajunge şi d-ta mâne. Décă ne vomŭ odichni susŭ puţinŭ şi vomŭ mânca în refectorulŭ celŭ nou şi vomŭ bea o buteliă de vinŭ bunŭ, atuncĭ îţĭ voiu puté spune ceva despre amiculŭ meu Pillone".

Propunerea era ademenitóre. Ceea ce mĕ atrăgea însĕ mai multŭ, era chipulŭ, în care pronunţase Turminoff cuvintele „despre amiculŭ meu Pillone". Atâtŭ era de onestŭ, de bravŭ şi de bunŭ acestŭ Turminoff! Cum a pututŭ elŭ conveni cu faimosulŭ căpitanŭ de bandiţĭ şi ce avea sĕ-mĭ istorisescă despre dênsulŭ? Curiositatea mea era la culme. (Va urma.)

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ.

din 1 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 28	Vênd.	9 32
Argintŭ românescŭ	„	9 22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ	„	9.28	„	9.32
Lire turcescĭ	„	10.46	„	10.51
Imperialĭ	„	9.44	„	9.49
Galbinĭ	„	5 40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		102 —	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	116.—	„	117.—
Mărcĭ germane	„	57.10	„	57.50

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 31 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 80
Renta de hârtiă 5%	100 35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.10
dto argintŭ	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112 70
Bonurĭ rurale ungare	90.60
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	139.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130 25
Renta de argintŭ austriacă	90.75
Renta de hârtiă austriacă	90 55
Renta de aurŭ austriacă	109 40
Losurĭ din 1860	136 75
Acţiunile băncei austro-ungare	1008.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	326.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr	276.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.32
Mărcĭ 100 împ. germane	57 65
Londra 10 Livres sterlinge	117 20

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe treĭ lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe treĭ lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe treĭ lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe treĭ lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1,54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budatelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.